

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Doctrina

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Qui uis regis uisum regis non uisum regis.

Id est.

Ad caput, adq. pedes quorum me uellera cingunt.

Sermo est pastoris, iactanti: opes suas.

Δακρυόδρατοι.

Qui malis artibus subito disceserunt, Laccoplasi dicebantur.

EXEMPLA BIBLICA.

Diuitias etiam boni possident: bonorum diuitias possidentium exempla: Abraham, Gen. 13. 2. Abraham & Loth, s. Isaac, s. 6. 13. Laban, 30. 32. 43. Jacob 36. 6. 7. Ioseph. 41. 52. Filii Ruben & Gad, Num. 32. 1. Booz, Ruth. 2. Vir quispiam, 1. Sam. 25. 2. Berzellai, 2. Sam. 19. 32. Salomon, 1. Reg. 10. 14. Sunamitis mulier, 2. Reg. 4. 8. Naaman, s. 1. Iosaphat, 2. Paral. 17. 5. Ezechias, 32. 27. Allucrus, Esch. 1. 1. Iob, Iob. 1. 3. Es. 4. 12. Ioachim, Dan. 13. 4. Rex, Matth. 13. 23. Adolefcens, 19. 22. Ioseph Arimathæus, 27. 57. Multi diuites, Marc. 12. 41. Quidam diues, Luc. 12. 16. Es. 16. 19. Zachæus, 19. 2. Diuitia non raro noxiæ, Mat. 13. 22. Marc. 4. 19. Luc. 8. 14. Exempla: Adolefcens quidam, Matth. 19. 8. 22. Marc. 10. 17. 22. Princeps quidam, Luc. 18. 10. 23.

HISTORICA EXEMPLA.

Athys Atheniensis. Socratis acufator, diuite & sapiente patre Apithemione natus non cæu quodam aut alicuius largitione opulentus euasit (quemadmodum Thebanus Ismenias. Polycratis pecunias nactus) sed prudentia propria, atque uigilantia. Plaro in Memorabile.

Cannus fuit quispiam, qui quum utriculum aquæ sitienti Artaxerxi regi Persarum porrexisset, ab eo ad summam opulentiam ductus est. Plar. in Artaserke.

Licinus Cæsaribus libertus, tantum agrorum fertur habuisse, quantum peruolarent milui. Theat. Zuing. fol. 606.

Tam ali diuitiæ, prouerbia locum fecerunt, quem prædiuitem fuisse ostendit carmen illud extragœdia apud Plutarchum de exilio: Viam dierum duodecim sero super a. Idem.

Sichæus Didonis maritus, ditissimus agri inter Phœnicæ: quæ opulentia fuit exilio, impulsitque Pygmalionem, Didonis fratrem, regem Tyri, ut eum interficeret, ex cuius thesauris profuga Dido æmulam Romani imperii, Carthaginem ædificauit. Idem ibid.

Semiramis Assyriorum prima regina & princeps, multis mortalibus iabactis, metalla primùm inuenit, & captiuis eorum tractationem mandauit. Suidas.

In Siphno insula ob metalli fodinas ditissimi erant incolæ, & decimas quoannis Delphos mittebant. Herod. 1. 3.

P. Clodius (quem Milo occidit) habitauit domo empta sestertiis 147. millibus.

Cicero hemo nouus Arpinas (ut Salustius ei improperat) præter dignitatem consularem eod diuitiarum peruenit, ut habitaret domum quæ fuerat M. Crassi Romanorum ditissimi.

HIEROGLYPHICA.

Hominem qui modo diuitiis afflueret, modo rerum inopia premeretur, varioque euentu fortune uolubilitatem iactans & domus experietur, significare qui uellent, pro hieroglyphico Pauonis caudam caudam sagere conueuer, ut caudam isthquidem. lingulis anis cum primis arborum frondibus amittit, tumq; eorundem germinem recipit. Pier. Pal. l. 24. pag. 220. F.

Virum uero, qui opulentissimas diuitias prodegerit, & ut apud Horatium est, res maternas atque paternas fortiter absumserit significare qui uolunt. Gallinam aureos numos de palcentem pinguntide quo miraculose id prodit: ut si auro liquecenti Gallinarum membra miscantur, illud in carnes eas consumi deprehendatur atq; ita licet Gallina sit auri uenenum. Ibid. l. 14. pag. 22.

Hieroglyphice passim loquitur Euangelium, ut ad hanc sententiam, semen aut inter spinas concidisse, unde anxie diuitiarum curæ significatur. Sed durum fortasse uideatur, diuitias per spinarum uocabulum intelligi: nisi Dominus nos Iesus Christus, qui eo usus est hieroglyphico, dictum ipse suum explicuisset. Idem libro 55. pag. 335.

EMBLEMA.

In diuites publico malo.

Emblema LXXVIII.

Anguilla quisquis captat, si limpida uerrat

Flumina si illius ausit adire lacus.

Crassus erit, laderq; operam: multum exciet ergo

Si creta, & creta palmula turbet aquas.

Diues erit: Sic us res publica turbida lucro est,

Qui pace artibus legibus, & iuribus.

Diues indoctus.

Emblema CLXXXIX.

Tranat aquas resitens preuoso in Sellere Phryxius

Et flammam impauisus: per mare scandit onem.

Egredid est: dir sensu hebert, sed diuicio gæ.

Conuugis, aut ferus quem regis arbitrium.

Male parata mala dilabuntur.

Emblema CXXXVII.

Miluis edax, nimis quem nauis a torserat efes

Hæc mihi, mater, aut, uiscera ab ore fluunt.

Ille autem, quibus fies? cur hæc tua uiscera credis? Qui in ipso uisceribus sola aliena uisceribus?

F A B U L A E.

Auarus.

Auarus & pecuniae magnus amator quidam quidam & fuppellentiæ uelut uenudat: aurum, modum lorum cogera, liquefactum in uiam maffam retulit, & hanc obruit terra, Quo autem loco aurum conuenit ac cor suum sepeliit. Itaque ille quotidie uenit, aurum uitas suas, & magnam capere inuitu uoluptat, aurum id quod erat, aurum detodisse illic hominem: cum aspectu terræ, qua regeatur aurum discellit, aurum ra aurum reperit atque aufert. Mox aurum, aurum cumque uidisset quod interea factum fuerat, aurum se rabilem in modum, & tenem uellere capillum, aurum in mes incufare quem præteritis quidam cum centum esse maximo, quod acciderit, interrogat, & regeatur, aurum ne plora, ne uer tantopere afflige aurum tuum, aurum uideatur, damni fecisti, qui tum etiam, cum haberes aurum auro. Quare nunc reponere istum in locum laxum quidam periuade, tibi conditum esse aurum. Nam nihil præterit, neq; aliter altero maiori tibi uisui esse potest. Neque adhuc aurum defosum istic esset, a te uisurabatur.

Significat fabula, frustra possideri ea, quibus non esse fructum diuitiarum, nisi in harum uia.

Asnes & Grues.

In vno quodam prato pascebantur asnes & grues, te aucepe, grues leuitate sua aduio facile auolunt, & pedum grauitate, dum moluntur fugam, ab aucepe patur.

Ostendit fabula, urbe capta, cum pauperes plerumque lem effugiant, diuites in potestatem hostium uenire, & rem abduci.

Diuortium.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

DIUORTIUM, Græce δὲ διαορτία, & δὲ διαορτία, diuido dicitur. Et est proprie matrimonii dissolutio, a repudio, quia repudium inter non duntaxat uortium uero conuortum est. Quæ, ut ait Modestianus inter uirum & uxorem fieri dicitur, repudium uocari mitti uideatur quod in uxoris personam non cadit.

LOCUS BIBLICUS.

Diuortium inter uirum & mulierem non tenetur. Matth. 5. 32. Et c. 1. Cor. 7. u. 10. 13. unde canonizatur.

SIMILITUDINES.

Chrysofomi, quemadmodum si uideas hominem diuitias medicorum colentem, expiære statim intelligis, quod est: Sic & quum uideas siue uirum siue mulierem, de vxoribus aut uiris legem interrogantes, cognosce quum uia, est, & mulier illa meretricis est. In 19. 6. Matth. 19. 6.

Et si quis habeat feruum qui futurus & incertus est, dominus, quia si utrunque sibi in similibus mandauerit, huius proficit, mandat illi quidem, ut bibat quantum uult, bibat, ut hoc quidem quod bibis, sit secum nouum bonum, latim discat obedire præceptis: Sic permissum est, cum malum qui dem, sed permissum a creatore. In 19. 19. Aliter uide supra acquisitio.

Vide Coniugium, Repudium.

Doctrina.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

DOCTRINA, Græce δὲ διδασκαλία, & δὲ διδασκαλία, magister dicitur. Hebr. Lekach, in uino quum uisus suo præcepto accipit. Prou. 1. 5. Deut. 32. 2. uerbo accepit, suscepit, sumpsit. Cognationem habet cum Lectione, comprehendit. Hinc Gr. διδασκαλία, conseqnon Doctrina magister iplo docendi, modo pro disciplina sumitur: ut, Pater uerbo doctrinarum genere excellens.

Docilitas a docco uenit, quod Græce δὲ διδασκαλία.

Superbus & arrogans vocatur indoctus, qui in ira operatur superbiam. 21.

Narratio facti quasi sarcina in via. *Eccles. 21.*

Quo ad audientem.

Vir qui errauerit à via doctrinae, in coetu gigantum commorabitur. *Prou. 1.*

Nunquid potest caecus cecum ducere? Nonne ambo in foueam eadunt. *Luce. 6.*

Doctrina curiosa malum.

Qui scrutator est maiestatis, opprimetur à gloria. *Prou. 25.*

Et agnoui quod in his quoque esset labor, & afflictio spiritus, eo quod in multa sapientia multa sit indignatio, & qui addit scientiam, addit & laborem. *Eccles. 1.*

Altiora te ne quaeris, & fortiora te ne scrutatus fueris, sed quae praecipit tibi Deus, cogita semper: & in pluribus operibus eius ne fueris curiosus. 3.

SENTENTIAE PATRUM.

Debet diuinarum scripturarum Doctor fidei, ac debellator erroris, & bona docere, & mala deducere & hoc opere & sermone conciliare aduersos, remissos erigere, nescientibus, quid expectare debeant, intimare. *Aug. de doctrina Christi.*

Doctor & Ductor id agere debet, ut non solum intelligenter: verum & libenter, & obedienter audiatur. *ibid.*

Omnis res, quae dando non deficit, dum habetur, & non datur, nondum habetur quomodo habenda est. *ibid.*

Sicut gratis est, qui cognoscenda enubilat, sic & onerosus qui cognita inculcat, nam delectandi gratia etiam nota dicuntur, vbi non ipsa, sed modus, quomodo dicuntur, attenditur. *lib. 3. de doctr. Christi.*

Doctrina per malos palmas in sepe, botrus inter spinas: caute lege, ne dum quaeris fructum, laceres manum, & quem audis bona dicentem, ne imiteris mala facientem. *super Ioan.*

Si me possis docere, quod nescio: non solum te verbis, sed & pugnis cedentem deberem patientissimè sustinere. *ibid.*

Da, & accipe, & iustifica animam tuam, id est, verbum doctrinae proximis impende, & bonorum operum exempla relinque, ut recipias praemium vitae aeternae. Tibia & psalterium suauem faciunt melodiam, & super utraque lingua suavis. *Augustinus Eccles. 20. gloss.*

Hec naturaliter mulcent, & exhilarant animam, sed lingua suauiter docens, plus confortat intellectum. *Ambros. in Psal. 118.*

Ante vita, quam doctrina quaerenda est. Vita bona sine doctrina gratiam habet: doctrina sine vita integritatem non habet. *Gloss. in epist. ad Philip.*

Perfectio discipulorum, gaudium & corona est magistrorum: fructus enim magistri obedientia est discipuli, & eius bona conuersatio coronam dat magistro. *ibid.*

Qui congrua disciplina vnumquemque arguit, eruditum se, & probabilem doctorem in conspectu omnium ostendit, nec aetas iuuenilis in doctore despicienda, quem vita & discretio commendat. *Gl. super illud Eccles. 24.*

Multi iuxta verus eulogium cum quo loqui nesciant, tacere non possunt, docent quae scripturas, quas non intelligunt: & quum alii persulerint, eruditorum sibi assumunt supercilium: prius imperitorum magistris quam doctorem discipuli. *Hier. ad Demetriadem virginem.*

Tanto quisque minus ostenditur doctus, quanto minus patiens, neque enim potest veraciter bona docendo impendere, si viuendo nescit aduersa aequanimiter tolerare. Perfecti enim doctores est, sic aliorum improbitatem patienter sustinere, ut se noceat ab iniquis patienter obseruare. Neque enim propria munditia sine tolerantia sufficit, neque tolerantia sine munditia valet. *Greg. super Proverb. cap. 25.*

Si subditi aliquid peccant, propter quod doctores à quiete surgere cogantur, non tantum poenam illius peccati incurrun, sed etiam puniuntur pro inquietudine doctorem, quia qui doctores celestibus intentos inquietare praesumunt, etiam virtutes, quas habere se credebant, perdunt. *Gl. Greg. super illud Cant. 2. Neque iusticiae.*

Mihi prope donatum credo quicquid lectorem meum melius sentire cognosco, omnes enim qui pleni fide Deo aliquid sonare nituntur, organa veritatis sumus. *Greg. in Mor.*

Doctrina cum omni imperio docetur, quado prius agitur, quam dicatur, nam doctrinae subtrahit fiduciam, quando concientia praepedit linguam. *ibid.*

Quaerantque doctrina mens polleat, grauis eius imperitia est, velle docere meliorem. *idem lib. 3. Mor.*

Triplici modo in ecclesia docentium periculum pendet, ex sensu, ex verbo, ex auditu, ut per facile inueniat in vno saltem aliquo, si non in omnibus labi. Aut enim minus illuminatus est sensus, aut ad explanandum defuit sermo succiens, aut bene prolata crassior non recipit auditus, & ex vno quolibet horum casu, fit in omnibus periculum veritatis. *In Apologico.*

Hoc habet proprium doctrina arrogantium, ut haerent inferre quae docent: & recta quae sapienter, etiam non possunt. In verbis enim eorum percontantur, quasi in quodam sibi videntur summitatis culmine, quos docent, ut longe infra se positos, velut in imo deorsum non confutendo loquifid vix dominando dignum.

Moral.

Experto crede, aliquid amplius inuenies, in sylvam ligna, & lapides doceunt te, quod à magnitudine.

Bernh. in quadam epist.
Doctrina spiritus non curiositatem acuit, sed charitatem. *idem super Cant.*

Non minus pium est, docere animam scientiam, quam escam corpori. *ibid.*

Intelligentia dictorum ex causis est adhaerenda, prout in res, sed rei est sermo subiectus. *Hier. 1. q. de Trinit.*

Docere & non facere, non solum lucrifera, sed etiam innum confert. Grandis enim condemnatio est componere sermonem suum: vitam vero suam atque operam integram.

in lib. de computatione cordis.
Si artem vniquam discites, vtilior est vniquam experiri, quam suam vni non habet. Ars infocunda est sine vni, & vni rursus sine arte. *idem.*

Qui male federe, iniuriarum cathedra facit in studio bene vixeris, & bene doceris, omni iuri iudex eris, bene doceris, tui solius: nam bene docedo, populorum modo populus debebat viuere: sed male viuendo, de quo modo te debet condemnare. *Chrys. in Mat.*

Si bene vixerint, eorum est lucrum, si bene docuerint, accipite igitur, quod vestrum est, nolite discere, terra vilius pretiosum aurum producit: nunquid propter iam pretiosum aurum conuenitur? Igitur si vni terra relinquitur, sic & vos doctrinam accipite, & non quite. *ibid.*

Doctrinam accipiamus non mores, apibus herbarum cessatis, sed flores: sic & vos flores doctrinae colligite, & titionem relinquit. *ibid.*

Fidem praedicant, & infideliter agunt: pacem aliam non habent. Veritatem laudant, & mendacia diligunt.

Docilitas est prudentia erudiendi imperitos. *ibid.*

Discretio est, quae rerum consequentium constant praedilucidam quae cum grauitate expositionem. *ibid.*

In lectione non verba, sed veritas est amanda. Scribitur simplicitas veritatis, & falsitas composita, quae in erroribus illicit, & per linguam ornamenta, laqueos habent. Nihil enim aliud agit amor mundanae scientiae, nisi in edibus hominum: nam quanto maiora fuerint studia, arrogantiae fastu inflatus maior intumescit iactantia. *In summo bono.*

Sicut instruere solent collatio, ita destruit contentio. Iusto sentia veritatis lites generat, & pugnando veritas blasphemiam facit. Inde haeresis & schisma à quibus dicitur, veritas corrumpitur, charitas scinditur. Contentio non pro veritate, sed pro appetitu laudis certat, inanis peruersitas, ut veritati cedere nesciant, ipsamque rectam euacuare contendunt. In disputatione fidelium caritas, studio, & artificiosa subtilitas, quae callidis obiectioibus. Ita enim veritatis assertionibus prauorum disputationum recta esse simulent, quae peruersa peruersa adent. *ibid.*

In Physica causa quaerendi, in Ethica ordo viuendi, in Intellectuali veritatis. *lib. 2. c. 7. m.*

Clauum habet ois peccator, quia qui seipsum docere non potest. *Orig. hom. 38. super Leuit.*

Frustra tibi officium doctorem viurpat, qui disputatione cae fidei ignorat: neq; sanctuarium domino, sed inuocant, qui docere alios regulam, quam ipsi non discunt.

Beda de templo Salomonis.

Sunt quidam, qui nulli arti, quod suum est, tribuunt, in singulis legunt omnes: In Grammatica de illis, in ne disputant: in Dialectica inflexiones casuales interpretantur, magis in ratione dignum est, in titulo totum potius, & inceptum tertia vix lectione expeditum: non cum illis quae dicere possimus, ne minus vultit dicatur ca. *quod demus. Hugo in didasc. l. 3.*

In omni doctrina breue aliquid & certum debet colligi in arcu memoriæ recondatur: vnde postmodum, quae aliqua denuntiat: hoc etiam sepe replicare, & de memoria ad palatum reuocare necesse est, ne longa inuolucra oleat. *idem.*

LECTIO duobus modis animo fastidium in genere dicitur, re spiritum. Et qualitate, videlicet, si obsecrator fuerit, & si prolixior extiterit. In quovtroque magno vni moderandus: nec, quod ad reflectionem quantum est, futuram adhaerentem. *ibid. l. 3.*

Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, habent commune quoddam vinculum, & quasi cognatione inter se continentur. *Pro Arch. Poet.*

Omni ingeniarum & humanarum artium doctrina vno quodam societatis vinculo continetur. 3. de Orat.

Cæteræ artes se ipsæ per se tenent singulæ. 2. de Orat.

Cupio omnia, quæ scio, in alium transfundere: aliquidque gaudeo discere, vt doceam: nec me vlla res delectabit, licet sit eximia & salutaris, quam mihi soli profuturam videro. Si cum hac exceptione detur sapientia: vt illam inclusam teneam, nec enuntiam, rejiciam. Nullius boni sine socio iocunda est possessio. *idem epist. 27.*

Liber cum vna forma rem affert; & ex partibus diuersis respondet: ideo plus prodest docentem audire: quam in libris studere, quia vehementior fit impressio in mentibus audientium ex visu Doctorem & auditu, quam ex studio & libro. *Val. lib. 8.*

Doctrinæ & eloquentiæ ornamenta in pronuntiatione apta & conuenienti corporis gestu consistunt: quibus qui se instruxerit, tribus modis homines aggreditur: aures penetrando, oculos demulcendo, & animos inuadendo. *idem ibid.*

Nunquam nimium dicitur, quod nunquam satis dicitur, quibusdam remedia monstranda sunt: quibusdam inculcanda sunt. *Sen. 72. epist.*

Eligamus non eos, qui verba magna celeritate precipitant, & communis locos volunt, & in priuato circulantur: sed eos, qui vitam docent, qui quum dixerint, quid faciendum sit, nunquam in eo, quod dixerint, fugiendum deprehenduntur. *ibid.*

Idem vitii habet nimia, quod nulla diuisio, simile confuso est, quicquid in puluere sectum est. *in epist. 9.*

Quæ nostri, sine arrogantia postulanti imperties: quæ necis, sine occultatione ignorantie tibi postula impartiri. *idem de 4. vir.*

Eum elige Doctorem, quem magis admiseris quam videris, quam quum audieris. *epist. 35.*

Omnia facta & dicta nostra inter se congruant ac respondeant sibi, non est hic animus in recto, cuius dicta & acta discordant. *Epistola 20.*

Quod sentimus loquamur, quod loquimur sentimus: concordet sermo cum vita. Ille promissum suum impleuit, qui cum videas illum, & cum audias, idem est. *epist. 45.*

Cupio omnia, quæ scio, in alium transfundere: aliquidque gaudeo discere vt doceam: nec me vlla res delectabit, licet sit eximia & salutaris, quam mihi soli profuturam videro. Si cum hac exceptione detur sapientia, vt illam inclusam teneam, nec enuntiam, rejiciam. Nullius boni sine socio iocunda est possessio. *epistola vigesima septima.*

In rem grauem fidebunt, qui cum vire facunda, & docta suscipiunt inimicitias. *Plus arch. in Thefo.*

Non tantum celerius, sed etiam perfectius imbibuntur, quæ dicuntur a pueris. *Vegetius lib. 1. c. 4.*

Verborum quæ ad felicitatem traducunt, nulla esse mortalibus fatietas debet: vel si quos forte incitua opprimat rationis, quandoquidem eorum quæ probe dicuntur beneficia nullo modo sunt respuenda. *Procop. de bello Goth. lib. 3.*

9 A P O P H Y H E G M A T A.

Thales dicere solebat, faciem componere non præclarum esse: sed bonarum artium studii animum excolere, longe esse præclarum. *Laert. 1. c. 1.*

Idem interrogatus, Quisnam esset felix? Qui corpore, inquit, sanus est, animo vero eruditus. *ibid.*

Solon, ci cum obijceretur, quod in foro conduxisset oratorem: Atqui dixit, cum habeo conuiuium, eo quum conuoco. *Ant. part. 1. serm. 50. Meliss. Max. serm. 17.*

Socrætes, interroganti quodaam esset pulcherrimum animal? dixit: Homo doctrina ornatus. *Ant. in Melissa part. 1. serm. 50.*

Idem, cum ei sermo barbarus exprobraretur, Ego quidem, dixit, barbarus sum verbis, vos autem moribus. *ibid.*

Idem, scientiam dicebat vnicum esse bonum, contra vnicum malum, ignorantiam: quod quicumque committunt rem iniustam, hoc peccant, quod ignorant quid cuique sit tribuendum: & qui fortes sunt, non alia re fortes sunt: nisi quod ea expectunt quæ vulgus existimat horrenda: & qui intemperantes sunt, hoc errant, quod ea putant sua uia aut decora, quæ minime sunt. Summum igitur bonum esse dicebat, scientiam rerum experendarum ac referendi. *Eras. lib. 3. apoph.*

Idem videns hominem prædiuitem, sed plane rudem & indoctum: Hic ait, equus est argenteo ornatus. Solent enim stragulis, frenis ac auro argentoque insigniter exornari: cum tamen, reuera nihil aliud sint quam equi. *Eras. lib. 8. apoph.*

Idem, cum vidisset prædiuitem quendam sed indoctum: Ecce, inquit, aureum mancipium. Indoctus, seruus est & cupiditatum, & eorum quæ possidet. *idem.*

Idem interrogatus, quid in vita sua uisissimum esset? respondit: disciplina & virtus, & rerum incogitatarum historia. *Ant. in Meliss. part. 1. serm. 50. Max. serm. 17.*

Idem, quendam ex discipulis suis animaduertens esse studiosissimum, sed actionis negligenterem. Hæc ait, ne dum agum curare vis: animum tuum effera. *serm. 1.*

Bion, quum intellexisset, quendam ex familiaribus curantem, vt imago ipsius similis fieret: Tu, inquit, lapis fieret, curasti: ac ipse ne lapidi similis fias, nec etiam sapientissimus vir eos lapidibus haud absimilioris animum non exornarent. *ibid.*

Idem interrogatus, cuiatem se esse diceret? Colomoxit, totius enim mundi incolam & ciuem posse esse esse qui omnimoda eruditionis secum reportaret. *ibid.*

Democritus dicere solebat, disciplinam & eruditionis quidem ornamentum esse, infortunatis autem remedium. *part. serm. 50. Melissa serm. 17.*

Idem, audiens quendam contumeliosum quum loquentem: ignoras, ait, quid dicas. Literæ enim dum non nihil honestamenti, inopia laborantibus summa cum existunt vitæ præsidium. *Stob.*

Idem dicere solebat eruditionis radices esse quæ raras, fructum autem dulcissimum. Hoc dictum audiverunt, sed Luficius Democrito adscribit. *Laert. 10. c. 1.*

Idem, dicebat eruditionem & doctrinam non aliarum, vbius terrarum in maximo solere esse precium. *ibid.*

Idem, cum ignotus uenisset Athenas, colloquebatur cum Socrate habito dixit: Hic philosophus sum, quod calleret naturalia, moralia, mathematica, & quas res vobis vocant, denique omnium artium perit. *lib. 9. c. 7.*

Aristippus dicebat, fatius esse fieri mendicem quam quod ille tantum pecuniam egeat, hic humanitate. Solum est, cui deest pecunia: at homo non est, cui deest ingenium cui deest pecunia petat obuiis: cui deest ingenium sollicitat vt accipiat. *Laert. lib. 2. c. 8.*

Idem interrogatus, in quo differret docti ab indoctis, equi domiti ab indomitis. Quemadmodum enim domitius ad omnem usum incommodus est, ita quoque eruditione & artium studio emolliatur. *Laert. 10. c. 8.*

Idem, quodam tempore cum ciuibus aliquot suis in fragio ciectus esset. Quumque in littore vidisset frigiditatem in arena depictas: Salua, inquit, res est, amici, homo conspicio: & ingressus, ciuitatem proximam, inueni frigiditatem esse illinc disciplinarum studiosi. Cumque in vico summa cum humanitate tractarunt, non ipsam modicis illius, atque etiam viciuam ad reditum abierunt. Tandem quum hi qui cum Aristippo uenerant, pariter in patriam, rogarentque illum, equid vellet frigiditatem? Vt, inquit, studeant, sibi huiusmodi parare oportet, non pereunt, sed simul cum possidente emant. Roteruuius de Architectura lib. 6. addens, Aristippum uicium. *Laert. lib. 2. Max. serm. 17.*

Idem, percontanti qua re differret sapiens ab indocto, quia, inquit, ambo nudos ad homines ignotos, & videbis sapientem secum in pectore circumferre, quo se committat libet. *ibid.*

Idem, cuiquam percontanti qua re esset melior eruditum curaret literis erudendum? vt nihil aliud, inquit, de quo non sedebit lapis super lapidem. Amphibacter præbent marmoreos, in quibus sedens populus spectabat. Michanitem vulgo dicebant, hominem indoctum & aliquid. *ibid.*

Idem, Aristippus cum ab eo qui sibi filium committens gentas petisset drachmas: ac is dixisset, se tantummodo re posse: Eme, inquit, & habebis duo. Scilicet auro stilitatis mancipium. *Plus.*

Aristhenes interrogatus, quam ob rem diuitem sapientes & eruditos viros, sed hi ad illos? respondit, quod tunc quæ ad vitam sunt necessaria, illi vero necesse est, sapientiam potius quam pecuniam studere. *Ant. in Melissa part. 1. serm. 50.*

Idem rogatus quidnam uilitatis ex philosopho diceret? Vt mecum, inquit, loqui, siue viuere possim. Summum est, doctum & eruditum hominem nunquam in solitudine habet quod animo uoluit, quoque secum loquatur. *Laert. lib. 6. c. 1.*

Diogene interrogatus: quod onus terra grauiusimum doctum hominem, respondit. *Max. serm. 17.*

Plato interrogatus, quidna in inter peritum & eruditum esset? Quod inter medicum, ait, quæ agrocum. *Stob.*

Aristoteles interrogatus, qua re differret docti ab indoctis?

... ad mortis. Sentiens, hominem abique literis sta-
 ... quomodo hominem. *Laert. lib. 3. c. 1.*
 ... amicus ac discipulis inter discernendum frequenter so-
 ... lum accipere lumen à circumfusio aere, animam
 ... liberalibus. *Laert. l. 3. c. 1.*
 ... dicere solebat, vium eruditione præclarum vbi
 ... in aliis locis nunquam peregrinum esse. Ed-
 ... cum in omni vite genere plurimum emolumenti esse.
 ... vbi que maximo esse pretio. *Brufon. lib. 3. c. 1.*
 ... acculasse naturam dicitur, quod cerui & corni-
 ... quorum id nihil interesset, hominibus ve-
 ... interdidit, exiguum dedidit, quorum aras si
 ... futurum fuisse, vt omnibus perfectis ar-
 ... doctrina, hominum vita erudiretur. *Cf. lib. 3. Tuscul.*
 ... doctrinam & eruditionem sacrum asilum, ad quod om-
 ... concurrebant, esse dixit. *Max. ferm. 17.*
 ... res alienas pecunia comparari, vt domum ve-
 ... discipulis liberalis emi reopore. Requirit enim
 ... quum pecunia dea statim suas possit fundi.
 ...
 ... debet, homines in peritosis sola forma differre à be-
 ... *Melisse. par. 1. §. 4. 50. & Max. ferm. 17.*
 ... rogatus, quid statum durius esset? homo do-
 ... dicitur. *Stob. ferm. 4.*
 ... exierit, centum & septem annis, in ipso mortis a-
 ... se omnes etatis dies literarum honestissimo ac
 ... studio consumpsisse, ad hominum vsum:
 ... quod tunc egeret de re de vita, quando ex litera.
 ... *Brufon. lib. 3. cap. 1.*
 ... docere solebat, doctos ab indoctis tantum differre,
 ... ab indoctis tantum differre, doctos ab indoctis tantum differre,
 ... *Anton. ferm. 50. par. 1. Melisse.*
 ... Cyrenaeus, cum ex assiduo literarum studio oculo-
 ... & suam cecitatem à mulierculis desleri audi-
 ... inquit, an vobis nulla videtur voluptas noctur-
 ...
 ... interrogatus, quid esset à philosophia aduatus? respon-
 ... & minus faciam, quæ ceteri legum metu faciunt.
 ...
 ... Aristotelis philosophi discipulus, tantum fecit bona-
 ... artium studium, vt apertè pronunciarè
 ... ante alios, quam opibus & dignitate.
 ...
 ... Octauiano Cæsare illustri, dicere solita est,
 ... liberam esse, in quam fortuna tela sua figere non
 ... *Brufon. lib. 3. titulo de Memoria.*
 ... Syllanum, pronepotem Augusti, quia signis
 ... aureo esset, pecudem auream appellabat. *Cor.*
 ...
 ... Arleno viro doctissimo filios in disciplinâ tra-
 ... memoria dignum, & verè imperiale illud ver-
 ... est: Si tales se præbuerint, vt mores vitamq;
 ... disciplinam & leges Dei conuenienter propensum se fore,
 ... manus tradat, ad ciuium & auditorum com-
 ... & nullatenus accommodatum: si minus conducibilis
 ... vitam agerent, quam doctrinâ nulla cum periculo
 ... *Nicoph. Callip. lib. 12. c. 23. Euseb. Hist.*
 ... in scholam Pragensem aliquando ingressus,
 ... liberalium artium magistrus per horas quatuor
 ... purpurati moleste ferent, ac cæcè tempus adesse
 ... *Mela. inquit, tempus est maius, nam cæca mea hæc est.*
 ... Imperator potentissimus philosophicas disputatio-
 ... *Aeneas Sylu. lib. 4. comment. in res ge-*
 ...
 ... cum à principibus, qui literas oderant, repre-
 ... quod homines obscuro genere natos ob literarum
 ... foueret? Quid n, inquit, amem eos, quos na-
 ... accellerè voluit? Alii plurimum tribuunt generis
 ... *Alex. vir prudens, intellexit in eruditus esse quiddam*
 ... præstantius, illi habent optimum patietes elyptis & imagi-
 ... in animum optimis disciplinis exornatum. Porro
 ... præstantior est corpore, ita ornamenta ingenii
 ... sunt externis bonis. *Iacob. Spieg. in Aeneas Syl-*
 ...
 ... quam adhuc puer, cum eò tempore, quo Frideri-
 ... *Nicolas Quinto Pont. Max. cingeretur,*
 ... non videri libi homines esse dicebat, qui bonas literas
 ... autem, hominem tum demum à brutis animalibus
 ... honoris artibus liberalibus que disciplinis
 ... *Aeneas Sylu. lib. 3. comment. arbor. de Alphonso rebus.*
 ...
 ... consiliarios esse mortuos dicebat, libros
 ... *quibus sine metu, sine gratia, quæ nosse*
 ... *audiret. Panormis. an. lib. tertio de rebus gestis*

... cum audisset nonnullos Europæ reges ad Basiliensē conci-
 ... oratores potentes, & progenie illustres magna cum
 ... comitantium pompa; Haud deere aiebat, quum de
 ... humano & diuino discipandum esset, nobilitatem potenti-
 ... sed doctrinam & scientiam. *Panorm. lib. 2. de rebus*
 ... *gestis Alphonso.*
 ... an opere amauit bonarum artium studia, vt perfecte af-
 ... firmaret, se male perdere, quæ possidebat omnia, quam vt tantu-
 ... eruditioni decederet suæ. *Panormis. lib. 1. de reb. Alphonso. &*
 ... *Aeneas Sylu. de eius dictis.*
 ... aliquando interrogatus, vt umne armis an libris maiorem
 ... deberet? respondit, ex libris se arma, & armorum iura di-
 ... Indicans, se libris acceptum referre, quæ sciret omnia. *Panorm.*
 ... *l. 4. de reb. gestis Alphonso.*
 ... cum eruditissimus esset, tanti faciebat bonarum artium
 ... vt diuitem sine cultu literarum aureum vellus appellare so-
 ... *idem Panorm. lib. 3.*
 ... audiens quendam Hispaniæ regem dixisse, non deere
 ... viros scire literas: exclamauit, eam vocem bouis esse, non
 ... hominis. Non enim ignorauit, quantum profuit imperantibus arti-
 ... liberalibus & philosophiæ studiis probè esse instructum. *Erast.*
 ... *l. 8. apoph.*
 ... Cardinali, qui Basiliensi consilio interfuit, in Bibliotheca
 ... lectanti, cum Ocho quidam dixisset: Quid hic inter mortuos so-
 ... laritas? cur non potius exis ad nos, qui suauiter viuimus? Imò,
 ... inquit, hi fama viuunt, tu verò neq; nomine, neq; re viuus.
 ... cum Diogene, vitam sine literis mortem esse. *Aeneas*
 ... *Sylu. lib. 3. de reb. gestis Alphonso.*
 ... *Sigismundus Imp. Georgius Elcellus cum esset LL. Doctor, à Si-*
 ... *gismundo Cæsare equestris militiæ insignia suscepit. Exin, cum Ba-*
 ... *siliensem synodum adisset, consultante de rebus arduis Sigismun-*
 ... *do, dubius erat, legumne Doctoribus in vnum locum coniu-*
 ... *ctis, an equitibus item in alium separatis, sese coniungeret. Cumq;*
 ... *tandem ad equites inclinarer. Stulte agis, inquit Sigismundus, qui*
 ... *literis militiam præfers. Nam ego milites mille vno die fecerim,*
 ... *Doctorem vnum mille annis non fecerim. Doctrinam militiæ præ-*
 ... *tulit Imperator, quod vt ipse linguarum ac literarum peritiam a-*
 ... *mauit; ita viros eruditione præstantes semper ornare & prouehere*
 ... *studuit. Aeneas Sylu. lib. 4. comment. in res gestas Alphonso.*
 ... *Aristippus, naufragio cecidit ad Rhodiensium littus, in gymna-*
 ... *sium venit, deque philosophia disputauit, & plurimis muneribus*
 ... *doctus est. Dicitur vero comitibus, qui de reditu in patriam co-*
 ... *gitabant; Num quid suis nuntiari vellet? iussit dicere; eiusmodi*
 ... *possessiones & viatica liberis oportere parari, quæ etiam cum nau-*
 ... *fragio possent vna enatare. Virruuini lib. 5. sed Laert. ad Anti-*
 ... *sthenem refert.*
 ... *Antisthenes admonebat, ea esse paranda viatica, quæ simul cum*
 ... *naufragio enatarent. Sentiens, bonas artes vbius gentium fore in*
 ... *magno pretio, nec posse ylla fortunæ tempestate capi. Laertius l.*
 ... *c. 1. Max. ferm. 17.*
 ... *Diogenes eruditionem omnibus hoc sermone commendabat,*
 ... *quod diceret eam iuuenibus adicere sobrietatem, senibus solariū,*
 ... *pauperibus diuitias, diuitibus ornamentum: propterea quod eta-*
 ... *tem, suapte sponte lubricam, coereat ab intemperantia, senectutis*
 ... *incommoda honesto solatio mitiget, pauperibus sit pro viatico*
 ... *(non enim egent eruditi) diuitum fortunæ ornet. Laert. lib. 3.*
 ... *cap. 31.*
 ... *Idem, cum ei capto latrones malignè cibum præberent, ipse nec*
 ... *præsentis fortuna, nec illorum immanitate deterretus, dixit, iniquis-*
 ... *simum esse, cum porcelli agniq; venales saginentur diligentius, ho-*
 ... *minem præstantissimum animal inedia macerari, quasi hoc pacto*
 ... *non redderetur vilior. Itaq; accepto quantum sat erat, cum iam ef-*
 ... *set vendendus, inter cæteros sedit, & prandeat bono animo, impa-*
 ... *tens etiam proximis. Cumq; vnus ex his valde moestus cunctanter*
 ... *sumeret: Desine, inquit, tristari, & vitæ præsentibus:*
 ... *Nec formosa cibum Diobæ non sumpsi, & eius*
 ... *Vignora sub rectis lerbis senna inebant.*
 ... *Sex nata totidemq; pubenti corpore nati,*
 ... *Philo Tudaus lib. Quid omnis probus liber.*
 ... *Idem, captus à latronibus, & iam vendendus, interrogabatur à li-*
 ... *citatoribus, cuius conditionis homo esset? & quid sciret præ cæ-*
 ... *teris? respondit, pphilosophus sum, & hominibus præesse scio. Quo*
 ... *voce prædebat ingenium generosum, vereque regium animum.*
 ... *Quum verò iustus esset surgere, vt de corpore statura eremptor re-*
 ... *ctus iudicare posset; Quid, inquit, si piscem emeret? num cum iu-*
 ... *beres manere erectum? Plur. & Philo lib. sup. citato.*
 ... *Aristoteles dicebat, eruditionem in prosperis esse ornamentum;*
 ... *in aduersis refugium. Laert. l. 5. c. 1.*
 ... *Scribo, capta patria, amissis liberis, amissa vxore, cum ex publica*
 ... *incendio solus, & tamen beatus exiret, interroganti Demetrio, cui*
 ... *cognomen ab exitio vrbium Poliorcetes fuit, num quid perdidisset?*
 ... *Omnia, inquit, bona mea mecum sunt. Ecce vir fortis ac stre-*
 ... *nus ipsam hostis sui victoriam vicit, &c. Seneca epistola 9. ad Lu-*
 ... *clium.*

10

OLYNTIA

Dionysius iunior, pulsus à tyrannide, & rogatus, quid illi Plato & philosophiz studium profuisset? Vt tantam, inquit, fortunam mutationem æquo animo feram. *Plat.*

Diogenes, videns cantorem quendam vecordem, ac moribus indignum, aptare psalterium; Non tui pudet, inquit, qui sonos ligno aptare noris, vitam vero ad rectam rationem componere ne scias? *Laert. l. 6.*

Idem, Cum in Stoicorum gymnasium retrosum incederet, ridentibus nonnullis: Non vos, inquit, pudet viuendi iter facere retrogradum, mihi verò deambulando tantum id facienti vitio dare? *Srob. serm. de impud.*

Cleanthes, Peripateticis dicebat idem accidere quòd lyris, quæ cum aliis bene sonent, seipsas non audiunt. Sentiens nimirum illos, licet aliis verbis, idem docere quoad Stoicos, & tamen ipsos id non animaduertere. Potest & ita interpretari, Peripateticos præclare docere, sed eorum vitam à doctrina dissidere. *Laertius librò 7. capite 2.*

Idem, Quum quidam Arcefilaum reprehendisset, quod officia vitæ tollerent: Cleanthes Assius assitens: Desine, inquit, hominem vituperare. Nam ille, licet dictis tollat officia, tamen factis commendat. Notauit hoc dicto philosophos, & turpissimum esse philosopho indicauit, scelus docere quam viuere. Si vita proba est, cur docet diuersa? Si doctrina sana est, cur secus viuendo eam refellit? *Laert. lib. 6. c. 2.*

Cleomenes, audiens quendam de fortitudine disputantem, interrogatus: Quidnam de disputante iudicaret? Ineptum est, inquit, quenquam de fortitudine magnificis uti verbis, qui ipse nihil fortiter gessit inquam. *Plat. in Lacon.*

Anonymus, Quum apud Athenienses agerentur Panathenææ, Attici senem ludibrio habuere, inuitantes tanquam à Iouis: exierunt ubi venisset, non admitterentes. Verum iam perambulatis ferè omnibus sedibus assurgentes, locum illi cesserunt. Eo facto delectatus populus plausu, multaque gestuum significatione comprobauit. Inter hæc Spartanis quidam dixit: Per Geminos, norunt Athenienses, quæ sint honesta, ac non faciunt. Apud Athenienses maxime florebat philosophia, quæ docet, quid turpe, quid honestum. Spartani non recipiebant eiusmodi disciplinas, sed ex institutione inuicem virtutem factis ac moribus præstabant. Ita factum est, ut apud Athenienses essent verba philosophiæ, apud Lacones ipsa res: Admonet Apophthegma, turpissimum esse scire quid deceat, & tamen diuersa seque. *Plat. in Lacon.*

ΑΡΟΡΗΤΗΓΜΑΤΑ.

Ciceronis, Vt equos propter crebras contentiones præliorum ferè locitate exultantes dominatoribus tradere solent, vt is facilius possint uti: Sic homines secundis rebus effrenatos, sibi præfidentes in gyrum rationis & doctrinæ duci oportet, vt percipiant rerum humanarum imbecillitatem, varietatemque fortunæ. *lib. 1. Offic.*

Seneca, Cibis innatans stomacho onus est, non cibis: idem mutatus, in vires & sanguinem transit: Sic quæ legeris, si solida durant in memoria, aliena manent: si abeunt in ingenium, tum reddunt eruditorem.

Vt diuersis vocibus constat chorus, sic variarum disciplinarum mixtura constat eruditio.

Pliny, Terra, quæ gignit salem, nihil aliud gignit: Sic ingenia fecunda in literis, in cæteris ferè rebus non perinde valent. *libro 31. cap. 7.*

Vt laurus tota viret perpetuo: Ita doctrinæ fama non senescit, neque marcescit. *lib. 13. c. 30.*

Erasmi Roterdami, Vina vasis infusa è taxo factis mortifera sunt: Ita salutaris alioquin eruditio, si incidit in hominem pestilentem, moribus illius redditur noxia. *in similibus.*

Vt gemma minutula quædam res est, sed ingentibus tamen saxis anteponitur: sic homo pusillus, sed ingenio valens: aut sic philosophia seu virtus ostentatione minimam quiddam est, sed pretio maximum. *in similibus.*

In ludo iphææ simul discunt & mittere & excipere commodè: At in doctrina prius est bene accipere, quam mittere, quemadmodum concipere prius est, quam parere. *in similibus.*

Vt qui hircos sunt grauius olent, quam se ynguentis obleuerint: Ita fecidior est nequitia fama, si eam doctrinæ celebritas reddat, magis conspicuam, latiusque traducat in hominum fabulas. *ibid.*

Basilij, Quamobrem sint aures vestrae dociles, molliter admittentes admonitiones, cedantque docenti, vt cera ei, qui sigillum imprimat. *Homilia in sumo & sicetate habita.*

Thruveri, Magni viri potuerunt subinde hostem vincere, & tamen nequibant ciuitatem administrare: Ita eximius fere innatum est ingenii, virillorum virtus in magnis quidem rebus superet, in paruis cesserit. *in apoph. 13.*

Multo plures arident flores, quam promittuntur, aut sequuntur fructus: Et multo plures iuuenies eleganter literatos, quam grauitate doctos. *apoph. 102.*

Thruveri, Quemadmodum dux, nisi antea miles optimus

fuerit, ne dux quidem esse a quo, poterit, oportet docere seipsum. *in ad Tim. homil. 3.*

Nazianzenus, Vt corporibus non idem medicamentis veniat omnes, sed alia aliud, siue valentes, siue ægros: Ita diuersa ratione & institutione curabimus animas, nisi estes sunt, qui & perturbacionibus animi affliguntur, nisi uiciorum oratio, alii exemplis ducuntur & corriguntur, nisi si sunt ægros, alii sunt sages, & difficulter ad bonum alii supi, modam valent, etiam appeticionibus effluunt.

Antoninus in Meliss. part. 2. serm. 2.

Plutarchus, Si quid in vires velis infundere, hoc in aërem emoues, oportet: Sic factum ac timorem in animo eius, qui velis docere. *in Moral.*

Pliny, Vt salis semen ante maturitatem abstrahatur, ipsum nihil gignit, verum etiam formosissimum incrementum, hoc est, effluunt in concipiunt: Ita formosissimus prius docens, quam vix sapiant, non solum ipso moribus liores, verum etiam auctores suos inficiunt, & reddunt. *lib. 16. c. 27.*

Nicoph. Gregora, Ociòsa disciplinarum tractatione pedant, siue illa tenuior, siue optior sit, organum est porianimam desideranti, quæ per sententiam experientiam aut etiam variis ciborum generibus, in ventrem cogitari potest, qui calorem ad concoquendum postulat. Ipsi autem in promptu sunt, qui inani tranquillitate, bra & otio omnes animi vires enervant, & arguunt, vt nec eedere nec agere, qui quam publicè videntur, diligenter singulas particulas: Ita & in discipulis præcipue ruderer argumenta accipere, deinde singulorum tractare. *in apoph. 103.*

Qui vestem ad solem explicat, omnem implicat, notat. Et qui alios docet, promptè in intricato erroris. Proinde nemo potest multa scire, nisi qui multa docuit. *in apoph. 106.*

Res, quæ procul ostenditur, ferè alia apparet, quam ferè salia sunt, quæ non nisi ambigua & procul quætionibus. *in apoph. 106.*

ΑΔΑΓΙΑ.

Apertæ Musarum inane. *in apoph. 107.*
Hoc adagio conuenit Sibi, quoties aliquem suum pro-
prio significamus, & in percipiendis optimis discipulis.
Bos alienus lubinde foras propiciat. *Ess. in apoph. 107.*

De his, qui apud alienos non satis ex animi sententia
eas, sepius suos desiderant.
Adhortantis ad gloriam.

Quum hortaborum ad immortalem gloriam, etiam
factis non incontinenter adhibebimus illud carmen, quod
aliquor usus est locis.

Αλκυονες οὐρα τῆς οὐραὶ οὐρανὸν ἔχει.
Id est,
Strenuus esto, quo te possideris quoque laudet.

Exiit apud Homerum tam aliis, tam Olympiæ
in specie Mentoris adhortatur Telemachum ad quendam
illustrium exemplo:

Καὶ οὐ φίλος (μάλα γὰρ οὐδὲ τὸ μὲν οὐρα)
Αλκυονες οὐρα τῆς οὐραὶ οὐρανὸν ἔχει.
Tu age, quando te video magnanimum, bonanimum,
Strenuus esto, uti te & postea prædicet tuum.

Modis omnibus incitat.
Vbi quis modis omnibus animum alterius sollicitum
bus, nunc surgit, nunc minus: ut sperare licet illi
dono dictum & equis Achillis:

Πολλὰ μὲν ἀρ' ἔμελλε τὸν ἄριστον ἄνθρωπον
Πολλὰ δὲ μὲν ἔμελλε τὸν ἄριστον ἄνθρωπον
Id est,
Multum ille subit aq. csi a ceteris rebus abest.
Multum idem blandè affuit, multumque

ΕΧΕΜΠΛΙΑ ΒΙΒΛΙΑ.

Docilitatis exempla: Populus Israeliticus, ad docilitatem
citudo. *Luc. 8. 4. & 21. 38. Act. 2. v. 6. 8. 16. 17. Theodoretus
lib. 2. 13.*

ΕΧΕΜΠΛΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ.

Epicurus Atheniensis tanto studio discipulos excitauit,
memoriter tenerent ipsius scripta. *Laert. lib. 10.*

Arcefilaus Pitaneus vt doctissimus erat, & in doctrina
atque diligens: ita etiam in communicandis rebus
Laert. l. 4.

Zenocratus monachus, quamuis cæcus esset, tam
uit orans, docens, confus magis, reprehendens. *Theodoretus
cap. 28.*

Videtur magno peccare erumnas domi,
Resisset: tunc in malis, tunc malum est.
Ibidem.

Pauca o parens magnanime miseranda precor.
Vt verba nata mente placata audias:
Non te se reduciam veteris ad specimen domus,
Habitu quoque regni flore pollente iuncti,
Peto, aut ut iras tempore, aut ipsa mora
Fractas remisso peccatore, ac placido seras.
Et hoc decebat roboris tanti virum,
Non esse sub dolore, nec rictum malis
Dare terga, non est ut putas virtus pater
Timere vitam, sed malis ingentibus
Obstare, nec se vertere, ac retro dare.

Val. Flacc. 3.
Bis Zephyri iam vela vocant fiducia messis
Nulla viris, agro astitit mens carpitur aestu.
Ipsa etiam a se similes, quaequam tristissima rerum
Castiganda dicit, quibus, premeda sereno,
Dulcibus indulget lachrymis, aperitque dolorem

Tibull. 3. 2.
Non ego firmus in hoc: non hac patientia nostris
Ingenio, frangit fortia corda dolor.
Ouid. 5. Trist. 1.
Strangulat in clausis dolor, atque cor astringit intus,
Cogitur et vires multiplicare suas.

Sen. Agam.
Magis exurunt, quos secreta lacerant cure.
Ouid. 4. Trist. 3.
Fleque meos casus: est quidam flere voluptas,
Expletur lachrymis, egeriturque dolor.

Sen. Troad.
Arbitrio tuo
Imple lachrymis stertus: erumnas leuat.
Ouid. 1. Amor.
At tu, ne debita, minuat vindicta dolorem.

Sen. Troad.
Leuis est dolor, qui consilium capere potest.
Iuuenal. 13.
Quandoquidem accepto claudenda est ianua damno,
Et matore domus genitus, matore tumultu.
Plenus utur nummi, quam saner amentia dolores
Fingit in hoc casu, vestem diducere summam
Contentus, vexare oculos humore coactis,
Plorat ut lachrymis amissa pecunia veris.

Ouid. 5. Trist. 5.
Dij facerent vitium tibi alius staret in illo,
Vt non tristitia causa dolenda foret.
Virg. 4. Geog.
Septem illam totos perhibent ex ordine mentes
Kupe sub aerea deserti ad Sirymonis undam
Fleuisse et Helidis hac enoluisse sub antris:
Mulentem riges, et agentem carmine quercus:
Qualis populea marens philamela sub umbra,
Amisso queritur factum, quod durus arator
Oberuans nido implumes detraxit: ac illa
Flet noctem, et amos, sedens miserabile carmen
Integrit, et in missis late loca questibus implet.

Ouid. 8. Met.
Non mihi si centum Deum ora sonantia linguis,
Ingeniumque, capax, forumque, Heliconae dedisset.
Martial. 1.
Non luget quisquis laudari Celsia quarit,
Ille dolere vere, qui sine teste dolere.

Ouid. Epist. 25.
Et lachryma deerant oculis, et verba palato.
Adstritum gelido frigore peccus erat.
Postquam se dolor immittit, mea pectora planni:
Nec puduit raptis exultare comis,
Non aliter quam si nati pia mater ademptis
Porret ad exstructos corpus inane rogos.

Idem 2. Trist. 5.
Mens tamen agra manet nec tempore robora sumit.
Affectu quoque animi qui fuit ante manet.
Quae mora spatiosus pro coitrua putat
Vulnera non aliter, quam modo facta dolent,
Sed licet exiguis prodest annosa vetustas:
Gravibus accedunt tempore damna malis.

Idem 2. Pont. 7.
Iam dolor in morem venit meus: utque caducis
Percussu et cerebro saxa canantur aquis:
Sic ego continuo fortuna vulneror ictu,
Vixque, habet in nobis iam noua plaga locum,
Nec magis astitit somer tenuatur ab usis,
Nec magis est curus Appia trita rotis:

K K

Pectora

... in do-
... Theodosio iunioris, Genadius in Catalogo suo.
... quinquaginta confamplis integrum in pralectione
... de minoribus, Richardus in eius vita. Consule titu.

EMBLEMATA.

Andree Alciati, Emblemata xcv.
Mors cuius est, aliqua professoribus
Saper adici cognomina.
Dicitur avertit, explicans tantum locos,
Cetero vocatur Curritus.
Dicitur qui eodem, et iterat qui nimis
Miser, ut Parisius.
Offensa et confusio, ut Pictus suis.
Labyrinthus appellatur.
Nihil breuis, multa amputans, ut Claudius,
Macronis agnomen foret.
Qui vel clamans voce erumpit, Pappulus,
Dicitur trino est scholasticus.
Cuius est vocatus, tenuis esset Albus
Quod voce, vestiret.
Arctimus mirrhan, colobores syllabas,
Mirando Crassus dicitur.
Quod ad alij solus ipse vult loqui,
Hic furus in proterbio est.
Hic latus, ille rancus, iste garricus et
Hic solat ceu vipera.
Tandem ut ille rictu et naribus
Hic lingua terrellana facit,
Inquitur alius, atque rictu hastans:
At non fuit alius, ut pectus.
Quoniam multa rebus vitia in humanis agunt,
Tunc multa surgunt nomina.
Doctos doctis obloqui nefas esse.
Emblema cxxxix.
Quisquis hinc, Progne vocalem suam cicadam,
In quibus, tuis percula dira parat?
Intrale frigidem, verumam Serua, hospita ledis
Hospitum, et algeram penniger ales auem:
Ergo ab hinc pradam: nam missa pectora summum est
Alteram ab alterius dente perire nefas.

Dolor.

DEFINITIO: ET ETYMOLOGIA.

Ovis Graece, ὀδύνη, ὀδύνη, ὀδύνη, doleo dicitur. Est autem
dolor non asper in corpore et sensibus alienis. sec. Cic. lib.
... et agnido crucians, sec. eandem l. 4. Tusc. 4.
... et agnido animae ex carne, et quaedam ab eius passione
... et agnido animae in appetitu sensibus, vel intellectu. sec.
... et agnido dolando. Est enim dolere, siue edolare, minuire.
... et agnido materie complanatur asperitas: unde dolatus;
... et agnido: Iuuenalis: Dolate confusus ligno. Et dolabra mitru-
... et agnido: id est, explanantur ligna. Iuuenalis: Si len-
... et agnido: id est, coque dicitur dolor: quia sicut
... et agnido: Diaboli, Job. 4. 1. a verbo Daab, tabuit, elanguit,
... et agnido: A Catab, doluit, quod cognationem habet cum
... et agnido: Chiebi (pron. Kiebi) & Machob, id est, dolor, cru-
... et agnido: lachrymas seu vagitus exprimens, dolor asperimus:
... et agnido: Michob, id est, dolorum. Esai. 33. 3.

PATRYM SENTENTIAE.

Comitio & Societas luctus solatio est dolenti. Nazianzenus.
... et agnido: propriam diligit, dolores etiam inter do-
... et agnido: autem verba dolore sunt plena: quia quousque pra-
... et agnido: ad alud loquendo suspirat. Greg. 1. 7. Moral.
... et agnido: doloris considerata requirit sententia. ibid.
... et agnido: quaeque perfectior est; quanto perfectius sentit dolores

POETICAE SENTENTIAE.

Claud. de Bello Getico.
Semper, viciis.
Candae praemis cumulant inopia dolores.
Sen. Theb.
Ipsi sunt mentem pectus antiquum aduoca,